

דבר חודש בחודשו

מותורתו של הגאון הגדול רבי יואל שוורץ שליט"א
רו"מ ישיבת דבר ירושלים ומרבני שכונת מעלות דפנה

גליון 17
מר חשוון תשע"ט

אחת התמונות ששיכנעה אנשים רבים בנחיצות הסברת הענין, הייתה תמונה של חרק בשם "אקרית אדומה" מוגדלת פי מאתיים וחמישים, שהיא ממש מטילה אימה על הרואה אותה. (כך קרה כאשר עורך דין לא דתי ראה לראשונה את השקיות של חסלט ותמה למה מפנקים כל כך את הירק? וכאשר ענו לו שזה בגלל התולעים, הוא התקשה להבין, בשביל דבר לא חשוב כמו חרקים קטנטנים עושים מהם עסק, אבל אחר שהראו לו את התמונה הזו, הוא הכריז כי מעתה הוא יאכל רק ירקות גוש קטיף).

בהגיע עת הדפוס החדש כפי שהוא היום, הגיע גם זמנו של ספר על תולעים. שלח הקב"ה את האברך ר' ישראל ברנט שעסק יחד עם רבנו בנושא. ויצא לאור הספר 'כשרות המזון - מדריך להלכות תולעים' והדברים החלו להתפרסם בארץ.

אחר פרסום הספר הזה, כבר המשיך להתאסף עוד ועוד חומר מתגובות הלומדים בספר, והיה צורך לעדכן את הדברים ויצא לאור הספר "כיצד להימנע מאיסור אכילת שרצים" ובו כבר היו תמונות ממשיות, אם כי עדיין היה בו מקום לשיפור, בין השאר בגלל הטכנולוגיה דאז. אף על פי כן זכה הספר לפרסום רב על ידי הרב אמנון יצחק שפרסם אותו בסדרת הספרים שהוא הוציא לאור. וכיום ב"ה אחרי שנים, הרב משה וויא שליט"א, הו"ל ספרים בנושא התולעים, שבהם אכן הצילומים משקפים נכונה את הדברים.

והנה בקיץ שנת תשמ"ט, הופיע לראשונה ירק ללא חרקים, והיה נמכר בחנות ירקות שהייתה בשכונת מאה שערים בירושלים, שם התגורר אז רבנו. הרב ראה את הירק החדש הזה, ושמח על כך, ומיד התקשר לברך אותם על המוצר החדש, ואמר להם כי הם עשו דבר גדול למען עם ישראל. לאחר זמן לא רב, כבר היה חיבור ממשי בין מגדלי הירקות לבין רבנו. לימים סיפרו שלטלפון הזה היה חשיבות רבה, כי בתחילה, העניין לא תפס את הציבור שלא היה מודע לנושא, וכבר נדמה היה שהדבר לא יצליח, ואז הטלפון הזה דרבן להמשיך.

כיום, חסלט משתמשת במבנה מפואר וגדול במיוחד בסדר גודל של מפעל בין לאומי, המצביע על מתנת שמים שמעטים בחקלאות זוכים לה. ומסתבר כי שתי סיבות לכך: א. המפעל מסייע ללומדי תורה והובטחה ברכה למסייע לתלמידי חכמים. ב.

מאורעות התקופה בראי התורה

דבר מורנו הרב שליט"א

שלושים שנה למהפכת הכשרות

אחד הנושאים בהם הרבה רבנו לעסוק בו הוא נושא הכשרות, ובפרט בתחום התולעים. בתקופה שהבורות בתחום שלטה בכל, באופן שכיום קשה לתאר, אזר רבנו חלציו והתחיל את המהפכה המבורכת, שהיום כולנו רואים את פירותיה.

לרגל מלאות שלושים שנה להקמת חברת חסלט, שהיוותה את נקודת המפנה בענין, ישבנו עם רבנו ושמענו מפיו את השתלשלות העניינים כפי שהוא ראה בעיניו, ואיך הוא הגיע לעסוק בענין.

כאשר למד רבנו בפונוביז' היו בעיות כשרות חמורות באוכל, עד כדי כך שפעם כאשר הגישו סיר דייסה עם תולעים - הבחורים נאלצו להחזיר את הסיר למטבח ולשפוך אותו על הרצפה כאות מחאה. הלחם שנמכר על ידי המאפיות, כולל הלחם שנאכל ע"י בחורי הישיבה, היו מלאים תולעים לרוב. וכשהחזון איש נשאל על כך הוא ידע שאם יאמר לא לאכול את הלחם כלל לא ישמעו לו, כי באותם ימים לחם היה המזון העיקרי, ולכן הורה ללעוס היטב את הלחם כדי שהתולעים יתרסקו ולא יהיו בריה שלמה ואז יפעל עליהן דין ביטול, ולפחות ינצלו מאיסור דאורייתא.

כדי לפתור את עניין הכשרות בישיבה, הקימו וועדת כשרות מטעם התלמידים. הוועדה הזאת הטילה על בחורים שהתאימו תורנות במטבח, להקפיד על הפרשת המעשרות ומניעת התולעים. וכך התחיל רבנו לעסוק בנושא הכשרות. ומאחר והנושא כבר היה מוכר לרבנו, יחסית, יותר משאר אנשי הצוות בכל ישיבה שלימד, לכן הוא נתבקש גם לעסוק בזה בישיבות שלימד בהם. וכך התחיל להצטבר לו ניסיון.

משמים סייעו, ונוצר קשר בינו לרב פסח פאלק מגיטצהד שגם הוא עסק בנושא, והוא ורבנו החליפו ביניהם מידע, הוא שלח מה שכתב באנגלית ובצירוף חומר מדעי עם תמונות ממשד החקלאות הבריטי כך כבר החל להתאסף חומר מדעי אמתי.

אנו גם חייבים להודות להקב"ה שאמריקה מקפידה מאד בנושא התולעים מטעם בריאות (ומשרד בריאות של באר שבע פרסם מחקר שגילה כי חרקים במזון עלולים לגרום לתשע מחלות). ולכן הם מחייבים שכל מזון מיובא, יהיה נקי מחרקים, ומי שמשווק מוצרי מאפה היה חייב להעביר את הקמח באינטלטר (-תופי לחץ שמפוצצים את ביצי החרקים) וכיוון שישראל מייצאת לארצות הברית זכינו לקמח יחסית נקי.

לפני שמצאו פתרונות של נפות טובות המצב היה חמור גם מבחינת בריאות הציבור, כי חומרים רעילים שימשו להתמודד עם התולעים, ויש שבעלי הטחנות לא עמדו בניסיון, ובמקרים של ריבוי תולעים בקמח כדי לא להפסידו, שמו חומרים רעילים מעבר למה שהותר לפי הוראת משרד הבריאות. בגלל זה, בעל מטחנה מפורסמת שהיה ירא שמים, חיסל את העסק שלו, כי לא יכול היה לראות, לא כיצד נכשלים בבריאות הציבור ולא בהאכלת תולעים.

אחר שהמדקדים במצוות בארץ, נודע להם, שיש תולעים בירקות, עקב כך, הוצאו כל ירקות העלים מהתפריט. מלבד החסה בערב פסה, שאכלו אותה בליל הסדר, אחר בדיקה ממושכת או שאכלו רק את הקלח.

מר שמעון ביטון האגרונום שחשב למצוא גידול ייחודי לגוש קטיף, כדי שיוכלו להתפרנס על ידו, וכיוון שהוא שומר מצוות וזכר את תורת אמו בנושא התולעים וגם היה אחראי בצבא מטעם הרבנות על הירק שסופק לחיילים, שכלל גם את נושא התולעים, וחשב לגדל ירק שמורה לפסח [המרור - החסה] לכן הוא הציע להם את הרעיון. והחלו בניסוי בחממות של העגבניות שעומדות שוממות בקיץ. מר בן נעים ממושב גדיד בגוש קטיף, היה הראשון שנענה להצעה, וזכות זו היא שלו.

לכאורה הרעיון היה פשוט, נגדל את הירקות בחממות סגורות, והחרקים לא יוכלו לחדור לתוך החממה וכך יהיו הירקות נקיים מחרקים. גם כבר בעבר, היה דבר דומה, שנמצא ברעיון של קופסת השימורים, השומרת על טריות המזון שבתוכה במשך תקופה ארוכה במיוחד.

אמנם הרעיון הזה אף שהוא עיקר הסיבה למניעת חרקים במזון. אך אין די בחממה סגורה וצריך הרבה מאד ידע חקלאי לפתור הרבה בעיות הנמצאות על כל צעד ושעל שהיה בייסוס הרעיון. לדוגמה: הדבר הכי הכרחי שנחוצ לפתור זה, החממות חמות מדאי, מכדי לגדל בהן ירקות בקיץ. דבר לא פחות חשוב הוא, מה עושים אם בכל זאת חדרו חרקים לחממה, בין אם זה בעת פתיחת הכניסה לחממה, ובין אם החרקים היו על בגדי הנכנסים ועוד סיבות, ולכן זה דבר מצוי. וכאן המבחן של יראת השמים של המגדל, אם ירסס וימית את החרקים, אבל לעומת זאת הוא מזיק לבריאות האוכלים. או ישליך את כל היבול לאיבוד ויפסיד הון ועמל רב. ואמנם על ידי המצאות מיוחדות שלא על ידי ריסוס, ניתן לפתור את

המפעל זורק לאיבוד אין סוף סחורה כדי לשמור על רמת כשרות מיוחדת, למשל לפני כשנה ע"פ משגיח הכשרות של חסלט נפסלו 80% מסלק העלים [=הפזי] שהוא אחד הסימנים שיש לאכול בראש השנה, ובכל זאת, מכרו אותו המגדלים לחברות אחרות שגם הן מכריזות על כשרות אלא ברמה נמוכה יותר.

ויש לזה דמיון במצוות המעשרות, שהיא המצווה היחידה שבה הובטח שלא יפסיד המעשר ואף מותר לנסות את ה' בזה. ונראה שסיבת הדבר הוא זה: עשירית יבול המופרש למעשר הוא הרבה יותר מעשירית, כי כדי לקבל עשירית יבול, ישנן הוצאות רבות קודם: חרישה, דמי חכירת הקרקע, שכר פועלים, מים, דשנים, זרעים, שכר שומרים, ומכות טבע ועוד הרבה עניינים. לכן הובטח לחקלאי ברכה, כי הוא נותן הרבה מאד מעבר למעשר. כך גם חברת חסלט לצורך הכשרות מאבדת הרבה מאד, לכן היא זוכה לברכה.

נושא התולעים, היא הלכה שתלויה במציאות, שמי שמכיר את המציאות, יודע מה מותר ומה אסור. ואם הוא התמחה בנושא, הוא גם יודע שיש דרכים למנוע את החרקים. והעובדה הייתה שעד שבאה חסלט לעולם, הציבור בכללו כולל המו"צים לא היה להם גישה למציאות, ולכן הבלבול היה גדול והמכשלה רבה. עד שהגיעו ירקות ללא תולעים מגידולי גוש קטיף, שפרסמו את נושא התולעים, בעקבות זה התחוללה מהפכה בכשרות.

(אולי לכן, ירקות ללא חרקים נקראים בפי העם: "ירקות גוש קטיף" אף שגדלו במקומות אחרים, והוא נר זיכרון לאסון של הגרוש של תושבי הגוש, וגם משמש אמצעי לזכור לטובה את המתיישבים שם שגורשו ללא תועלת, אלא אדרבה הגרוש הביא הרבה מלחמות וקרבתות שבדרך הטבע היו נמנעים. וזכותם הרבה, שמהם החלה מהפכת הכשרות הזו.)

כאמור, העובדה הייתה, שנושא כשרות המזון שכולל איסור אכילת חרקים, ולמרות שהללו מצויים בהרבה מאד מזונות, אם לא שמים לב לדבר הוא כמעט לא ידוע. לכן כאמור, בעבר נושא זה רק מעט אנשים היו ערים ומודעים לנושא כראוי. לדוגמה: אחד התלמידים המבוגרים של רבנו, היה קונה כל ספר שהוציא לאור, וכשיצא הספר הראשון בשם "כשרות המזון מדריך להלכות תולעים", הוא סירב לקנות אותו! ואחר שנשאל לסיבת סירובו? הוא ענה: בשביל מה לי ספר שעוסק בדבר שאינו קיים, והיה צורך לפקוח את עיניו.

דוגמא נוספת, היה אדם שהיה לו מכון תורני, ושאל את רבנו מה ראה לסייע לחברת חסלט, מה גם שאינם מהחוג שלנו. הצלת הכלל מאיסור עוד לא נקלט עד שהזמן לימד את הכל כמה היה העניין נחוץ לעם ישראל, וגם אותו אדם הפך לשותף בהפצת התיקון של מניעת המכשול האיסור שרצים.

תוצאות הגידולים, וכן להוסיף רעיונות חדשים, בהידורי הכשרות, שהם ייחודיים לחברת חסלט.

גם בעולם התפרסם הדבר, ובאו גם גויים ללמוד כיצד לגדל ללא חרקים, ובמיוחד אנשים מהודו ובקשה גדולה בפיהם שגם הם רוצים לגדל ללא חרקים, כי הם מאמינים, שיש בחרקים נשמות מגולגלות, ולכן הם נמנעים מאכילת חרקים.

הזמן שבו התקיים זכות "ופרצת" של חסלט: היה לקראת הפסח של שנת תש"ן, שנה שהייתה שעת החצות של האלף השישי, אז לראשונה הגיעו החסת של חסלט לשווקים בכמות ממשית. ואז החלה התעניינות אמיתית בעניין. בתחילה, היו רבנים שהיססו להחליט אם ירק שהוא בחזקת נגוע בוודאות, אם יוצא מחזקתו על ידי הטיפול של אנשי חסלט, והעובדות בשטח שכנעו.

העיתוי שבו בא העניין הזה לעולם, שהיה בחצות היום של האלף השישי, שהוא שלב נוסף בתאריכי אחרית הימים כמו שכתוב בספר בית היחיאלי בשם האריז"ל, גם הוא תורם להבנת חשיבות הדבר. במיוחד לפי פירושו של האדמו"ר מסלונים זצ"ל את מאמר הגמרא (סנה' צ"ח א'): "אין בן דוד בא עד שיבקשו דג לחולה ולא ימצאו" ופירש האדמו"ר מאמר סתום זה כך: הדג, הוא דבר קל מבחינת כשרות יותר מהרבה מאכלים, שצריך רק שיהיו לו סנפיר וקשקשת, וחולה יש לו מעמד של שעת הדחק. ובכל זאת לא ימצא לו דג. בגלל שהחושך הרוחני, שיהיה לפני המשיח, והוא יהיה חמור ביותר, ולכן לא ימצא אפילו לא דג ראוי, וזה יקרה בגלל שהוא יהיה מלא תולעים, ואכן הייתה תקופה שהרבנות בארץ פרסמה לא לצרוך דגים כלל בגלל התולעים, ומשרד החקלאות הקציב כסף למחקר עד שנמצא לזה פתרון. יסוד הדברים הוא ע"פ מה שמוזכר באור החיים (פרשת שמיני) שריבוי השרצים במזון הם תוצאה של ירידה רוחנית בעולם. ואם כן כאשר יש תיקון גדול בנושא זה, זו היא הוכחה, כי הקב"ה מכין את העולם לקראת אחרת הימים.

לאחר מכן כבר היו חיקויים, שגידלו גם הם בחממות, אך היה חסר להם בדרך כלל שני דברים: הניסיון המצטבר כל הזמן בחברת חסלט, הן הניסיון של אישים העוסקים בהשגחה על הכשרות, והן של העוסקים בפיתוח שיטות הנחוצות כל הזמן לחדשן כדי למנוע חרקים. והם חסרו במיוחד, את הגב התורני שצריך בעת ניסיון, כשחייבים לזרוק לאיבוד עשרות אלפי שקלים, במקרה והגידול לא הצליח וחרקים חדרו לתוכו.

ולכן יחד עם השמחה על ריבוי הניסיונות להרבות כשרות בישראל, יש להצטער על שנוספו קלקולים חדשים, על ידי אלה שמגדלים ירק כאילו הוא נקי מחרקים ומכשילים ציבור גדול. וכנראה שזה כמו שכתוב: "ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו

הבעיה באופן ראוי בהרבה מקרים, אלא שלזה צריך ידע רב, שאגרונומי חסלט פיתחו ומפתחים כל הזמן.

כדי לשווק את המוצר החדש של 'חסלט', היה צריך איזו אישיות תורנית שתפרסם חסותו על המפעל. והיות והכירו את רבנו ואת נכונותו לסייע בנושא זה, המגדלים יצרו עמו קשר ולקחו אותו לשדות בגוש קטיף להתרשם מקרוב ממה שנעשה ולעזור להם להפיץ את הירק, ולהוכיח כי הפטנט דיו מבחינה הלכתית, להוציא את הירק מחזקת נגוע. כמו כן היה צריך להגדיר מה נחשב מיעוט שאינו מצוי, ודנו בזה לפני מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל. תחילה היה המקור המשכנות יעקב, הסובר שפחות מעשר אחוז זה נחשב מיעוט שאינו מצוי, אבל למסקנה אמר מרן הגרי"ש, שאם בוודאי במנה רגילה של קטניות, פיצוחים וכדומה, ימצא חרק אפילו רק באחד ממאה, זה לא יהיה מותר משום מיעוט שאינו מצוי, כי הכלל של משכנות יעקב הוא אמור בדברים גדולים שרק פעמים מועטות יפגשו עם האיסור.

רבנו, וכן הרב יגאל קמינצקי שליט"א אשר פיקחו על הכשרות, הודיעו לחברה כי נושא הבריאות חמור יותר מאשר נושא הכשרות, וכמו שאמרו חז"ל: "חמירא סכנתא מאיסורא", וחובה לוודא שבשום אופן לא ימצאו חומרים מזיקים בתוצרת חסלט, והם קיבלו את התנאי הזה. לכן על השקית של חסלט, ישנו סימון של חברה המפקחת על מניעת חומרים מזיקים. ומשום כך הרבה גידולים של המספקים לחברת חסלט, שחדרו להם, חרקים הולכים לאיבוד, למרות ההפסד הכספי הגדול, כי החברה חוששת לבריאות הצרכנים. זו גם אחת הסיבות שירק מחברת חסלט יקר יותר.

אבל היו לזה גם תוצאות משתלמות! קרה, ומשרד הבריאות עשה בדיקות אצל החברות החדשות המחקות את חסלט, ואסר זמנית את השימוש בכלן, בגלל שאריות חומרי ההדברה שאז נמצאו בהם, ורק חברת חסלט אושרה להמשיך לספק. אז אמר חקלאי שעובד בשורות חסלט, שאז שולם להם את המחיר שהם משלמים, בגלל דרישת הרבנים שגורמת להם הפסדים כאלו שלא היו לחברות אחרות. בזכות הניקיון שמושג ללא שאריות חומרי ההדברה, עד היום, חסלט נמצאת ברשימת החברות הראשיות, שמספקות ירקות לארצות הברית, המחמירה מאד בנושא תולעים וחומרי ההדברה.

עוד קרה והרבנות עשתה רשימת חברות המספקות ירק ללא חרקים ונבדק על ידי מומחי הרבנות. והיו חברות שנפסלו בגלל שהירק היה נגוע בחרקים, וחברות אחדות נפסלו בגלל חומרי ההדברה שנמצאו בירקות שהם גדלו. לכן שמעון האגרונום, פיתח פתרונות יצירתיים שיתאימו לדרישות החברה והרבנים, וליווה את מגדלי הירקות חברת חסלט שנים רבות. במשך השנים באו ונוספו כוחות חדשים, המוסיפים רעיונות חדשים לשכלל את

הבדיקות הוכיחו, שניתן לסמוך על הניקיון של החברה המייצרת שם את שימורי עלי הגפן. בספר חכמת אדם כתוב, שהעיקר הזהירות ממכשול בתולעים, הוא להסתכל במה שאוכלים. נביא כאן מספר דוגמאות של תשומת לב שמנעו מכשול מרבים: בסוכות של אחד השנים אחר ההרצאה במקום נופש, ירדנו לסוכה שהוכנה לאורחים, ואז חשכו עינינו, השולחנות היו ערוכים לקראת הסעודה, וכיוון שהסוכה הייתה סמוכה לעצי פיקוס, בכל צלחת, היו כמה חרקים קטנים בשם "טריפס הפיקוס", והאנשים לא העלו כלל בדעתם שהצלחת שלהם מלאה רעל רוחני ר"ל. דוגמה אחרת, בעת ארוחה באחת הישיבות שם שימש רבנו בקודש, כשאכלו בחדר האוכל של הרבנים על השולחן הייתה מונחת קערית עם ריבה. מבט חטוף בריבה גילה נחיל של נמלים מתות אשר מילא את קופסאות הריבה הגדולות, ומיד עצרו את השימוש בריבה. והפליא הדבר שאחרים לא שמו לב לכך. בשמחה משפחתית, חלקו למסובים לפתן מקופסת שימורים, והרב שם לב שבתוך הפתן מצויה חתיכת תולעת פרודניה שהיא מגיעה לגודל של 5 ס"מ, שנכנסה לשם כבר בעת הייצור. והרב הרים את ידי והכריז "רבותי עצרו, יש תולעת בלפתן!" ואז היה מי שאמר; כיוון שאתה עוסק בתולעים שלחה ההשגחה אותה אליך, אבל מיד קם אדם נוסף שמצא גם הוא... את החצי השני של התולעת בלפתן שלו.

המכון להסרת מכשול איסור תולעים

לזיכוי הרבים!

ניתן להזמין הרצאות מהרב שליט"א

בענין תולעים ודרכי הטיפול בהם

054-8416169

***

להצלחת

מר אליעזר ברט הי"ו

לזיווג הגון

אליהו בן חנה

חיים בן רבקה יעל

זכות התורה תעמוד להצלחת התורמים

***

לקבלת העלון באימייל ולתגובות:

אש"ל – איגוד שומעי לקחו של רבינו

eeguds@gmail.com

***

לתרומות והקדשות: 058-3258278

בם" - באותו דבר יש צדקות ויש כישלון והבחירה בידי האדם, בוועדות הכשרות הוותיקות ישנה תמיד רשימה אלו חברות הצליחו ואלו לא. אבל החוק אינו מרשה לפרסם את הדברים, מתוך זכות שוויונית כביכול, ואין זה מובן הרי יש חוק האוסר הונאה בכשרות, ואלו שאינם מתאימים הם מרמים את הציבור!

כדי לפרסם את נושא התולעים ובדרך אגב יתפרסם שם החברה, מסרו לרבנו סדרה של שקופיות שבהם תמונות של ירקות נגועים וחרקים, ומכשיר שנועד להראות אותם, וכך החלו להיות הרצאות בכל הארץ, אשר התרבו, כאשר ר' יהודה משי זהב שהיה איש פרסום באותו זמן עזר לכך. במשך שנים רבות, הקיפו הרבה מקומות: בתי כנסת, ומוסדות לימוד, ואולמות ציבור, שבהם הוצגו התמונות בליווי הרצאה על העניין ויש שאף הדרכה מעשית ניתנה בשטח, שהובאו למקום ירקות שגדלו בשדה פתוח, והציבור יחד עם הרבנים מטעם חסלת, בדקו וראו באופן ממשי את המצב ולמדו מה לעשות. כמו שכבר כתבנו, בעקבות מה שנעשה, הדברים לימדו את הציבור, שנושא התולעים הוא מכשול המצוי, החלו הרבנויות לנסות לפתור את העניין בניסיונות שונים למשל: השמיר שגדל בשדה פתוח שהושם בקופסאות השימורים של המלפפון, הביא להוראה של פוסק חשוב, שיש לשטוף את המלפפון לפני האכילה, ואין לצרוך את הנזל שבקופסה ללא סינון, אם השמיר אינו מגוש קטיפי. בהמשך הוחלט שחייבים להכניס לשימורים, שמיר רק מגידולי חסלת.

הרבנות הפנתה אנשים לרבנו ובעקבות זה, באו בקשות מכל מיני אנשים, או מפעלים לקבל אישור כשרות, לדוגמה: מפעל למזון טבעוני, היה מייצר ריבות מתאנים יבשות שגדלו בארץ שהן נגועות מחוסר טיפול מתאים, כיוון שהן גדלות באופן טבעי, והחרקים תוקפים אותם בהמוניהם. לעומת תאנים יבשים שהיו מיובאות מטורקיה, שהן עוברות מיון בטורקיה, הללו עוברות על פני לוח זכוכית מואר, המורה אם התאנה נקייה, ואם היא לא נקייה, היא מוצאת החוצה. ועמלנו יחד עם אנשי המפעל למצוא דרכים להשתמש גם עם התאנים שגדלו בארץ.

מפעל אחר רצה לנסות להכשיר כרובית שגדלה בשטח פתוח, על ידי השרייה במי מלח לשבוע. בדקנו את הדבר ונמצא, שאמנם הדבר הפחית את התולעים באופן משמעותי, על ידי שנשטפו החוצה, אך אי אפשר היה לקבוע כי תהליך כזה מנקה לגמרי. אדם שרצה לשווק אספרגוס הביא אותם ונמצאו עליהם תולעים. מפעלים שייבאו עלי גפן מטורקיה בשימורים, שבעבר היה מקובל שם, שלא לאכול עלי גפן בגלל התולעים. דווקא